

معصل یک بافت پیر

بیش از ۲ هزار هکتار از مساحت ۳۵ هزارهکتاری شهر مشهد جزویافت فرسوده است. مشهد غیر از اینکه بیشترین مساحت حاشیه شهر و جمعیت حاشیه نشین را دارد، سومین شهر کشور از نظر برخورداری از بافت فرسوده و ناکارآمد شهری است و نزدیک به ۲۰ درصد از جمعیت شهر هم در همین نوع بافت زندگی می‌کند. نوسازی بافت فرسوده مشهد به عنوان کلان شهری که علاوه بر جمعیت مجاور، سالانه بالغ بر ۳۰ میلیون زائر را در دل خود جای می‌دهد، یکی از مشکلات ریشه دار شهر است.

در سال های گذشته تنها توجه کلان اعتباری به موضوع بافت های فرسوده مشهد، ذیل چند شهر دیگر کشور بود که به استناد آن، یکی از محورهایی که شهرداری های چند شهر کشور، از جمله مشهد می‌توانستند برای آن اوراق مالی منتشر کنند، بازار فرینی شهری بافت های فرسوده پیرامون حرم های مطهر امام رضا^(ع)، حضرت معصومه^(س)، حضرت عبدالعظیم حسنی^(ع) و حضرت احمد بن موسی^(ع) تعریف شد. این رقم در بودجه کشور برای سال ۱۳۹۹، حدود ۱۰هزار میلیارد ریال بود که بازپرداخت ۲۵درصد آن را دولت برعهده گرفت. در سال ۱۴۰۱ نیز همین رقم برای این بند از تبصره تکرار شد، اما اتفاق مهمی که افتاد، حذف سهم ۲۵درصدی بازپرداخت دولت برای این اوراق بود؛ یعنی برای این سال دیگر تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق فقط برعهده شهرداری ها گذاشته شد. برای سال ۱۴۰۲ هم حذف مجوز صدور اوراق مالی هزار میلیارد تومانی برای بافت فرسوده کلان شهر های مذهبی (با ۲۵ درصد بازپرداخت سهم دولت) گوشه ای دیگر از تغییرات و بالا و پایین شدن اعداد و ارقام آلبوم اقتصادی ۱۴۰۲ در پروژه های مرتبط با استان ما بود. منتشر نشدن ریز جزئیات آلبوم بودجه برای سال ۱۴۰۳ هم وضعیت این آب رفت بودجه ای را در هاله ای از ابهام قرار داده است.

داده ها و آمارها نشان می‌دهد که در استان ما، حدود ۲۷۸ هزار واحد مسکونی غیرایمن و ناپایدار وجود دارد و از این تعداد، ۲۱۶ هزار واحد در شهر مشهد قرار گرفته اند که بی تردید سهم زیادی از آن در محدوده اطراف حرم است. حل این معضل عزمی ملی می‌طلبد؛ زیرا هنوز ردیف بودجه مستقلی برای سامان دهی بافت فرسوده در آلبوم بودجه کشور، خاص مشهد، وجود ندارد. تا بودجه و اعتبار مستقلی از سوی مجلس تبیین نشود، بافت فرسوده مشهد هر روز پیرتر می‌شود.

حذف حاشیه از بودجه

بر اساس پایش آمارهای رسمی توسط مرکز پژوهش های مجلس در آبان ۱۴۰۱ بیش از یک میلیون و ۳۰۰ هزار نفر از جمعیت کلان شهر مشهد در ۶۶ پهنه حاشیه ای این شهر سکونت دارند. طرح جامع شهری می‌گوید استاندارد تراکم جمعیت به ازای هر هکتار چهل نفر است که این رقم در مشهد معادل چهارصد نفر، یعنی ۱۰ برابر میانگین استاندارد سکونتی است و بخش عمده این بار جمعیتی، مربوط به حاشیه این کلان شهر است؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت حاشیه مشهد ۱۳ درصد گستره آن را در بر گرفته و حدود ۳۲ درصد جمعیت این کلان شهر را در خود جای داده است. این اعداد و ارقام از وجود بحرانی به نام حاشیه نشینی در مشهد خبر می‌دهد؛ بحرانی که باعث شد سال ۱۳۹۳ رهبر معظم انقلاب در دیدار با مسئولان استان توجه و سامان دهی حاشیه مشهد را خواستار شوند. پس از بیانات ایشان، دولت و مجلس در قانون بودجه ۱۳۹۴ ردیف بودجه ای را برای حاشیه شهر مشهد اختصاص دادند. این ردیف اما تنها در سال های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ تکرار شد؛ اگرچه تخصیص اعتبارات این ردیف هم بسیار ناچیز بود. با این همه روند نزولی تخصیص این اعتبار، به صورتی شد که سرانجام پس از کاهش فراوان از قانون برنامه و بودجه سال ۱۳۹۸ از حالت اختصاصی برای مشهد خارج شد و دیگر ردیف بودجه حاشیه شهر مشهد حذف شد. همان زمان اعلام شد که این ردیف در آلبوم اقتصادی سال ۱۳۹۸ پس از ادغام با شهر های قم و شیراز در قالب ردیفی با عنوان «بهبازی بافت فرسوده و حاشیه کلان شهر های مذهبی» با اعتبار هزار میلیارد ریال دیده شده است. اما همین ادعا هم در قانون برنامه و بودجه سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به ۹۵۰ میلیارد ریال کاهش یافت و تلاش نمایندگان مجلس و مسئولان استانی برای احیای ردیف بودجه اختصاصی بی نتیجه ماند. این مفاد اعتباری برای سال های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ بدون هیچ تغییری تکرار شد؛ اما برای سال ۱۴۰۳ هم جزئیات آلبوم بودجه هنوز منتشر نشده است. با این حال به نظر می‌رسد در بهترین حالت ممکن، اگر همان ردیف اعتباری «بهبازی بافت فرسوده و حاشیه کلان شهر های مذهبی» لحاظ شده باشد، باز هم حذف ردیف اعتباری ویژه حاشیه شهر مشهد سال هاست که به فراموشی سپرده شده است.

مرور مشکلات ریشه دار مشهد که نمایندگان برای ورود به مجلس دوازدهم باید بخوانند

متن و حاشیه مشهد روی میز بهارستان

نگارنده: حسن حسینی/اظهار

انتخابات ۱۱ اسفند در پیش است و انگشت های بی شماری به استناد مَهری آبی رنگ قرار است نمایندگانی را به نیابت از شهر مشهد روی صندلی های بهارستان بنشانند. کمتر از ۱۰ روز مانده است تا انتخاب مجلس شورای اسلامی و این بار روی سختمان با منتخبانی است که این روزها شاید بیشتر از گذشته اخبار رسانه ها و تریبون های مردمی را دنبال می‌کنند. در این گزارش قصد داریم در ادامه سلسله گزارش های مطالبه گری مان، به نیابت از مردم مشهد، از برخی معضلات ریشه دار این کلان شهر صحبت کنیم؛ معضلاتی که بی تردید به همین تعداد و همین سرفصل ها ختم نمی‌شود، اما حل همه آن ها با چالش هایی همچون کمبود بودجه و اعتبار، نبود متولی واحد یا وجود خلأ های قانونی مواجه است؛ معضلاتی که این روزها دیگر رنگ و بوی بحران به خود گرفته اند و با گذشت زمان دامنه دار تر و ریشه دار تر شده اند. در نگاه اول ممکن است برخی از این چالش ها در حوزه اجرایی به نظر برسد، اما نمایندگان مشهد می‌توانند با استفاده از قدرت رایزنی خود، دیگر نمایندگان و نیز دولت را پای کار حل مسائل این کلان شهر بیاورند؛ بنابراین از منتخبان مجلس دوازدهم مطالبه می‌کنیم که این مشکلات را پیش از ورود خود به بهارستان دوباره واکاوی کنند تا بتوانند در نخستین فرصت همه این چالش ها را به عنوان مطالبه عمومی مردم روی میز مجلس قرار دهند.

گزارش روز

روزنامه نگار
لاله سادات کوری

نفسِ تنگ شهر

نگارنده: حسن حسینی/اظهار

آلودگی هوای کلان شهرها، به ویژه مشهد، دیده نخواهد شد. ناگفته نماند که اختصاص ردیفی برای اجرای قانون هوای پاک برای نخستین بار در بودجه سال ۱۴۰۲، ویژه قانون هوای پاک، معادل ۸۴ میلیارد تومان رد پای خوبی در قانون بودجه بر جای گذاشت تا به تنظیف هوای کلان شهرها، به ویژه مشهد نفس های تازه ای تزریق شود اما با همه این تفصییل، به نظر می‌رسد باز هم اختصاصی نبودن ردیف اعتبار حل معضل آلودگی هوای مشهد، نبود متولی واحد و به روز نبودن سیاهه انتشار آلودگی هوا همچنان گرهی اساسی در حل این بحران برای شهر ماست که اولاً اهتمام ویژه مجلس برای بازنگری قانون هوای پاک را می‌طلبد و ثانیاً نیازمند لحاظ ردیف اعتباری خاص از سوی نمایندگان شهر برای تغییر ساز و کار اجرایی و تخصیص بودجه برای دومین کلان شهر کشور است.

بحران آب

آن مربوط به سال ۱۴۰۱ و ۵۰۰ میلیارد تومان دیگر مربوط به سال ۱۴۰۲ است. از این منابع تا کنون ۲۷۰ میلیارد تومان تخصیص داده شده است. بر اساس اخبار وزارت نیرو، منابع آب سد دوستی که بخش درخورتوجهی از آب شرب شهر مشهد را تأمین می‌کند، به شدت کاهش یافته و به کمتر از ۱۰ درصد رسیده است؛ وضعیت خطرناکی که بیم آن می‌رود شهر بزرگ مشهد را در یک شرایط بحرانی و تصورات پذیر قرار دهد. سد دوستی تا همین چند سال پیش، بیش از ۵۰ درصد آب مورد نیاز شهر مشهد را تأمین می‌کرد؛ اما در سال های اخیر و به دنبال روند کاهشی میزان ذخیره آب پشت سد، اکنون سهم این سد در تأمین آب مشهد به زیر ۲۰ درصد رسیده است. آذرماه امسال محمد حسن اسدی، مدیرعامل شرکت تأمین آب صنایع و معادن، اعلام کرد با برنامه ریزی انجام شده در پایان سال ۱۴۰۲ و حداکثر تا اوایل سال ۱۴۰۴ آب دریای عمان به زاهدان خواهد رسید. در این راستا افق پیش بینی شده برای رسیدن آب به مشهد مقدس پایان سال ۱۴۰۵ است، اما مطابق آمار پیشرفت فیزیکی این پروژه در مقیاس کل تا دو ماه قبل حدود ۱۲٫۵ درصد بود. به نظر می‌رسد این خبر خوش هم بسیار دورتر از زمان موعود خود به بار بنشیند. مشهد می‌ماند و یک جمعیت چند ده میلیون نفری زائر و مجاور و زمستانی بی بارش و تابستانی بی آب.

هیئت دولت برای بحران آب مشهد هزار میلیارد تومان منابع مصوب کرد که تاکنون ۲۷۰ میلیارد تومان تخصیص داده شده است

«آرام راه» حرم تاحرم

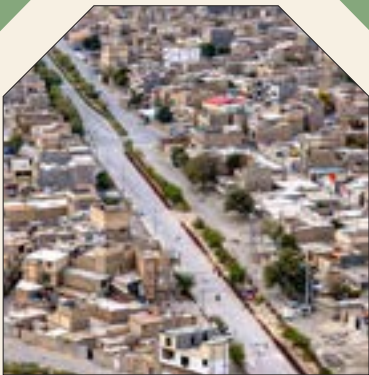

با نگاهی به وضعیت آزادراه ها در جاده های کشور درمی یابیم که در شرق کشور کمتر از پنجاه کیلومتر آزادراه وجود دارد و این در حالی است که مساحت آزادراهی در غرب کشور بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ کیلومتر است. این اعداد نشان می‌دهد غرب و مرکز کشور دارای یک شبکه درهم تنیده ارتباطی است. اما شرق کشور در فقر مطلق به سر می برد. حتی آزادراه حرم تا حرم هم که با اسم حرم مطهر امام رضا^(ع) یک دهه قبل کلنگ زنی شد، تنها در بخش غربی خود پیشرفت و بهره برداری داشته، اما در قطعات این مسیر که در خراسان رضوی واقع شده شاید به صورت قاطع بتوان گفت که پیشرفتی نداشته است. آزادراه حرم تا حرم در سال ۱۳۸۹ با مشارکت قرارگاه خاتم الانبیا^(س) در سه قطعه قم تا گرمسار، گرمسار تا سمنان و سمنان به مشهد شروع شد. آزادراهی با مسافت ۹۸۰ کیلومتر که ۲۲۳ کیلومتر آن در جغرافیای خراسان رضوی واقع شده، اما در طول این بازه زمانی، عملیات اجرایی آن حداقل در خاک خراسان پیشرفت لاک پشتی داشته است.

با روی کار آمدن دولت سیزدهم در سفر رئیس جمهور به استان، احیای این مسیر یکی از مصوبات هیئت دولت شد، مصوبه ای که به وزارت راه و شهرسازی مهلت شش ماهه داد تا وضعیت این بزرگراه را مشخص و نتیجه آن را به هیئت دولت ارائه کند. کمی بعد هم در آبان ماه امسال و در جلسه بررسی و پیگیری مصوبات سفر رئیس جمهور به مشهد، به ریاست محسن منصوری، معاون اجرایی رئیس جمهور، در خصوص پیگیری تکمیل هر چه سریع تر آزادراه حرم تا حرم مقرر شد استاندار خراسان رضوی، زمین مناسب برای اخذ مصوبه مولد سازی، به منظور تأمین منابع آزادراه را شناسایی و اعلام کند.

منصوری در این جلسه اعتبار مورد نیاز برای اتمام این پروژه را ۸۰ هزار میلیارد تومان اعلام و تصریح کرد، لازم است سازمان برنامه و بودجه برای تخصیص کامل سهم خود در پرداخت به پروژه آزادراه حرم تاحرم فرصت اقدام کند و برای فروش اوراق مشارکت دولتی به منظور تأمین مالی این پروژه، بررسی لازم را انجام دهد. درعین حال روی سختمان با نمایندگان آینده مشهد در مجلس است تا بایند با تعیین همه این ضرب الاجل ها آزادراه حرم تا حرم گویا «آرام راه» است.

نگاه ملی به مشهد

مشهد به عنوان دومین کلان شهر کشور که به استناد سرشماری سال ۱۳۹۵ بیش از ۳ میلیون نفر جمعیت مجاور را در دل خود جای داده است و سالانه حدود ۲۰ میلیون زائر داخلی و بیش از ۳ میلیون زائر و گردشگر خارجی را میزبانی می‌کند، چندین و چند دهه است که با مشکلاتی - که برخی از آن ها را مرور کردیم - دست و پنجه نرم می‌کند؛ چالش هایی که حل آن ها نیازمند این است که مسئولان قوای مقننه و مجریه این کلان شهر را ملی ببینند و تخصیص بودجه ها برای آن را نیز با همین رویکرد در نظر بگیرند. به نظر می‌رسد بی مهری های بودجه ای به مشهد که در بازه دور از ادوار مجلس مشمول نگاه ویژه نشده است، حالا در آستانه دوازدهمین دور از انتخابات مجلس بیش از پیش نیازمند توجه ویژه منتخبان ورودی به بهارستان است. نمایندگان آینده مشهد! اداره یک شهر فراملی و بین المللی با بودجه محلی میسر نیست؛ پس مشهد را دریابید!

شهر

شنبه
۳ اسفند ۱۴۰۲
۱۲ شعبان ۱۴۴۵
شماره ۴۱۳

۱۳

SHAHRAKNEWS.IR

بازرسی